

Verslag VVD Politieke iCafe Energie met Mirjam Nelisse **14 januari 2020 (19.30 - 21.00 uur)**

De voorzitter (Marja Roza-De Pijper) heet iedereen van harte welkom bij dit speciale Politieke iCafe over Energie met Mirjam Nelisse. Er hebben zich ca. 45 deelnemers aangemeld, 37 deelnemers zijn aanwezig.

Mirjam Nelisse (VVD Statenlid Zuid-Holland en kandidaat Tweede Kamerlid) geeft een aftrap over het thema energie. De energietransitie is noodzakelijk door de afbouw van het aardgas uit Groningen, geopolitieke motieven en het klimaatakkoord van Parijs. Hierin zijn afspraken gemaakt om de CO₂ uitstoot te beperken. De afspraak is om in 2050 nagenoeg CO₂ neutraal te worden en hiervoor hebben we 30 jaar de tijd.

Afgelopen jaren zijn er al zonnevelden en windmolenparken aangelegd vanuit het toenmalige Energieakkoord. De opgave hierin voor Zuid-Holland was 735 MW en de laatste projecten hieruit worden nu gerealiseerd. Dit energieakkoord is top-down opgelegd aan regio's. Dat leverde veel maatschappelijke weerstand op en daarom is bij de nieuwe strategie gekozen om dit meer bottom-up aan te pakken zodat er meer draagvlak ontstaat.

Nederland is verdeeld in 30 energieregio's. Iedere regio mag in een Regionale Energie Strategie beschrijven hoe ze de energietransitie willen invullen. Tot 2030 is het doel om 35 TWh op te wekken uit natuurlijke bronnen, dat is ongeveer 25% van ons energieverbruik. Daarbij wordt ingezet op technieken die momenteel al geschikt zijn voor grote uitrol (met name wind en zon). De VVD is dan ook voorstander om de volledige 30 jaar te benutten om aan de opgave van CO₂ neutraal te voldoen, omdat in de tussentijd ook nieuwe technieken kunnen ontstaan die wellicht goedkoper zijn, effectiever zijn of minder effect hebben op het landschap. Daarin verschilt de VVD van andere partijen.

Iedere energieregio is gevraagd een Regionale Energie Strategie (RES) op te leveren waarin wordt aangegeven hoeveel energie er kan worden opgeleverd en hoe de regio dit wil realiseren. De landelijke opgave wordt niet naar rato verdeeld, maar er wordt gevraagd hoeveel een regio zou kunnen bijdragen. In de afgelopen periode is er gewerkt aan een concept RES die afgelopen najaar in zowel gemeente, waterschap en provincie besproken is. De periode september 2020 tot juni 2021 wordt gebruikt om van een concept RES toe te werken naar een definitieve RES. Daarbij worden alle bedenkingen en bezwaren verwerkt. Daarna wordt de RES vastgesteld.

Iedere twee jaar wordt het beleid tot 2030 geactualiseerd. We starten met versie 1.0 en over twee jaar krijgen we RES 2.0 etc. De RES is dus niet in beton gegoten. De RES wordt ook benut om met inwoners in gesprek te gaan, zodat er ook een plan met draagvlak ontstaat. Mirjam roept dan ook iedereen op om bij zo'n bijeenkomst aan te sluiten.

Zuid-Holland heeft zeven energieregio's die heel verschillend zijn qua omvang en qua aantal gemeenten die eronder vallen. Op provinciaal niveau worden de RES plannen met elkaar vergeleken en wordt een afweging gemaakt qua ruimtegebruik, natuur of impact op buurregio's etc. Mirjam heeft ook met alle VVD woordvoerders uit de gemeenten en waterschappen afgestemd.

De VVD vindt het belangrijk dat de transitie haalbaar en betaalbaar is. Een nieuwe CV ketel aanschaffen moet pas nodig zijn als je oude versleten is. De woonlasten zouden niet omhoog moeten gaan. Daarnaast wil de VVD ook aandacht voor het besparen van energie. Wat je bespaart, hoeft je niet op te wekken.

De VVD wil ook het gesprek aangaan over kernenergie. We moeten de discussie over kernenergie niet blijven uitstellen. Kernenergie is niet hernieuwbaar, maar wel CO2 neutraal en heeft een grote opwekcapaciteit. Dit zou kunnen door de capaciteit op bestaande locaties te vergroten (bijvoorbeeld Borsele) of nieuwe locaties te benutten (bijvoorbeeld de Tweede Maasvlakte).

De visie van de VVD op de toekomst is dat het niet alleen wind of zon wordt, maar dat het een mix is van verschillende vormen zoals bijvoorbeeld waterstof. De infrastructuur moet voldoende toegerust zijn om de opgewekte energie te kunnen transporteren. Het is ook belangrijk dat je opgewekte energie kunt opslaan, zodat de energie eventueel op een ander moment kan worden gebruikt.

Na de introductie van Mirjam Nelisse is er ruimte voor vragen.

Henk de Jong (raadslid VVD Hellevoetsluis)

Sommige nieuwe ontwikkelingen in de toekomst leggen een enorm beslag op energiebronnen, zoals bijvoorbeeld nieuwe datacentra. Als een kwart van de energie uit zon en wind moet komen, dan zorgt dat voor een enorme impact op het landschap. Hoe maken we die belangenafweging?

Mirjam Nelisse: Het verbieden van het vestigen van datacentra is geen oplossing, want er is veel vraag naar data. Gemeente en provincie (en soms zelfs Rijk) maken bij dit soort ontwikkelingen gezamenlijk om belangen af te stemmen. De VVD wil de transitie uitsmeren over 30 jaar, omdat de verwachting is dat er dan weer nieuwe technieken zijn die ook minder impact hebben op het landschap.

Louise Kortman (fractievoorzitter VVD Leidschendam Voorburg)

In hoeverre wordt er al actief aansluiting gezocht bij innovaties en technische universiteiten?

Mirjam Nelisse: In de RES is er aandacht en ruimte voor nieuwe innovaties. De VVD heeft provinciaal ook een motie ondersteund om zich te laten informeren over kernenergie. Landelijk wordt daar ook op ingezet. Er wordt bijvoorbeeld ook onderzoek gedaan / pilots

gedraaid met geothermie en aquathermie en landelijk zijn er ook regelingen om deze innovatietrajecten te stimuleren.

Jan Willem Driesprong (raadslid VVD Westvoorne)

Zou je in willen gaan op de ontwikkelingen van geothermie? Hoe staan we tegenover de import van gas en elektra? Wat is de rol van de MRDH in deze en zijn gemeenten daarmee niet op afstand komen te staan?

Geothermie wordt al gebruikt om kassen te verwarmen en kan ook op het warmtenet worden aangesloten. In de Rotterdamse haven komt veel restwarmte vrij. Die wordt nu afgevoerd via lucht of water. Daarom wordt nu gekeken of die restwarmte via leidingen naar huishoudens kan worden afgevoerd. Geothermie zou op ditzelfde leidingensysteem kunnen worden aangesloten. Het zal niet een heel groot aandeel in de totale transitie hebben naar verwachting.

We willen stoppen met gas uit Groningen en niet te afhankelijk zijn van gas uit het buitenland, zoals Rusland. Eerder al heeft Rusland de aanvoer van gas ingezet als politiek pressiemiddel. De import van gas uit Rusland of andere landen is prima, maar we willen een betrouwbare levering. De import van elektriciteit gebeurt al, bijvoorbeeld vanuit Denemarken. De elektriciteit wordt hierbij omgezet in waterstof en daarna in ons land weer omgezet in energie.

De MRDH staat los van de energieregio, maar qua begrenzing is die wel hetzelfde als de energieregio Rotterdam-Den Haag.

Aad de Kool

Op Goeree-Overflakkee staan al veel te veel windmolens. Wind en zon is een te grote landschappelijke belasting en zal te weinig opwekken. Waarom zet de VVD provinciaal niet steviger in op kernenergie? Het levert stabiele energie en er zijn er maar een paar nodig om in de energiebehoefte te voorzien.

De provincie zet niet in op meer windmolens op Goeree-Overflakkee en ook in de RES is dit zo verwoord. Wat betreft kernenergie is het een verantwoordelijkheid van het Rijk, het is niet aan de provincie. De VVD landelijk heeft de afgelopen periode sterk ingezet op kernenergie, ook in het nieuwe verkiezingsprogramma. De provinciale fractie steunt dat initiatief.

Arie Pieter Noordermeer

Hoe gaan we borgen dat bij lokale opwek van energie de infrastructuur ook voldoende is om dit te kunnen transporteren?

Bij de ontwikkeling van de RES plannen zitten ook de eigenaren en beheerders van de infrastructuur aan tafel. Maar ook maatschappelijke organisaties of woningbouwcorporaties etc. Hierbij worden ook netberekeningen uitgevoerd.

Anneke Witte (raadslid VVD Brielle)

De gemeenteraden zijn vaak onvoldoende uitgerust qua kennis over alle mogelijkheden op het gebied van energie. Het zou helpen als er een overzicht zou kunnen komen van alle nieuwe mogelijkheden om energie op te wekken en het stadium waarin de ontwikkeling zich bevindt. Er worden nu mogelijk besluiten genomen over investeringen, terwijl die later weer achterhaald blijken door voortschrijdend inzicht.

Voor de huidige RES opgave tot 2030 wordt alleen gekeken naar zon- en windenergie op land. Er wordt nog niet gekeken naar nieuwe technieken. De VVD wil die opties wel openhouden en ook stimuleren dat er nieuwe technieken komen. Zo kun je maatwerk per gemeente toepassen. Maar dat zal waarschijnlijk pas na 2030 relevant worden. In de thematische netwerken van de VVD vindt ook kennisoverdracht plaats over dit onderwerp.

Tim Reytoo

In de landbouw vindt veel innovatie plaats. Het zou zomaar kunnen dat we steeds minder dieren nodig hebben in de toekomst, waardoor we landbouwgrond veel efficiënter kunnen gaan inzetten. Is het dan niet juist goed om de landbouw te laten bijdragen aan de energietransitie via bijvoorbeeld weilanden?

Om in onze eigen voedselvoorziening in Nederland te voorzien hebben we nu al te weinig landbouwgrond. Mirjam is geen voorstander van beperking van de veestapel. Momenteel is er nog veel vraag naar bijvoorbeeld vlees en mensen moeten vrij zijn om deze keuze te maken. Daarnaast is de mest nodig als voedingsstof voor de teelt van groenten en aardappels (akkerbouw).

Ruud van der Wilt (fractievoorzitter VVD Krimpenerwaard)

Met wind en zon alleen zullen we de doelstellingen niet gaan halen, er zullen ook nieuwe technieken nodig zijn. De kans is groot dat de technieken voor wind- en zonne energie al snel achterhaald zijn. Is kernenergie geen must om de doelen te behalen, bijvoorbeeld met thorium?

De VVD is voorstander van kernenergie en zet daar sinds kort ook stevig op in. Maar er moet nog wel een meerderheid in de Tweede Kamer komen. De verwachting is dat thorium nog niet op grote schaal operationeel zal zijn voor 2050. Extra onderzoek en budget kan daarin wellicht nog versnelling brengen.

Patrick Polie

Op Goeree-Overflakkee staan bijvoorbeeld heel veel windmolens in de achtertuin op de grens tussen Zeeland en Zuid-Holland. Dat heeft een grote impact op het eiland. Hoe wordt de interprovinciale afstemming geregeld?

Mirjam gaat er vanuit dat de gedeputeerden met elkaar afstemmen, maar gaat navragen hoe de afstemming formeel geregeld wordt.

Marja Roza-De Pijper bedankt iedereen voor zijn of haar inbreng. Ze nodigt iedereen die nog geen lid is van de VVD uit om dit alsnog te doen. We zien iedereen graag bij een volgend politiek iCafe.

Het Politieke iCafe Energie is ook terug te zien op YouTube via <https://youtu.be/VJuTxbeQ8bs>.